

Posudek oponenta diplomové práce Terezy Černé Filosofie jako pneumatologie Ferdinanda Ebnera

Jedná se o v našich podmínkách zcela mimořádnou práci, kterou jednoznačně a vřele **doporučuji k obhajobě**, k rozvinutí ve formě disertační práce a přeložené pasáže z Ebnera k dopracování a vydání buď jako výboru nebo celého díla tiskem.

V rámci tohoto ocenění ovšem nelze přehlédnout některé nedostatky, kterých by se autorka měla v případě pokračování svého zkoumání v doktorském studiu vyvarovat.

První část práce je psána ve zjevném spěchu, obsahuje neopravené chyby (opakování slov, komolení slov - Haeckerl místo Haecker, „individuuum“, heterogenní místo zjevně heteronomní), kolokvialismy jako „rovnou šestkrát přečetl“, „přerušováno rovnou několika pobyty“, (záliba v „rovnou“ pokračuje i dále na s. 25), „ten samý rok“) aj. Některé pasáže jsou poznamenány tím, že autorka je zvyklá pracovat s německými prameny (např. tvorbou přetížených rozvinutých přívlastků shodných), ale děje se v míře přijatelné.

Autorčin styl ani na jiných místech neodpovídá mému literárnímu cítění, ale jelikož jde o zjevně už vyhraněný autorský styl, respektuji jej (jako ukázkou toho, co mám na mysli, uvedu např. větu: „Ebnerovo myšlení není žádným metafyzickým podnikem, nýbrž k živoucímu člověku stočenou filosofií.“)

Jistou otázkou mám nad autorčinou prací s informacemi získanými z komentáře k WgR – autorka sice vždy odkazuje k prameni, ale z dikce by se zdálo, že to jsou její objevy (např. jaký pojem se nikde u Kierkegaarda nevyskytuje či co od koho Ebner konkrétně převzal).

Rovněž si kladu otázku nad vhodností citovat tu z prvního, tu druhého vydání WgR. Pokud autorka měla k dispozici jen druhé vydání a údaje o prvním má nepřímo z citací v jiných dílech, měla dle mého názoru citáty dohledat podle druhého – tj. kritického komentovaného – vydání. Jako oponent jsem měl k dispozici pouze druhé vydání a většinu tvrzení v 2. části jsem proto nemohl (bez dlouhého dohledávání) ověřit. Např. by mě velmi zajímalo, zda autorčin překlad *Täter des Wortes* jako „původce Slova“ má základ v Ebnerově textu – např. na s. 27 2. vyd. bych dal přednost tradičnímu teologickému překladu pojmu: „v lásce, která z nás dělá činitele Slova“.

Věcné výhrady k práci nemám, pouze výklad o historii pojmu *persona* na s.16 s odvoláním na Vránu s. 18 mě opravdu udivil...

V druhé a třetí části práce je patrné, že autorka byla při díle celým srdcem. Výhrady k překladu Ebnerova textu zde nemá smysl citovat ani probírat, jedná se o detaily, které v případě autorčina zájmu a zejména v případě publikace textu můžeme probrat individuálně. Obecně při překladu vždy vyvstává otázka, nakolik dát přednost slovní

věrnosti a nakolik respektovat i potřeby přijímajícího jazyka za cenu určité volnosti překladu. Autorka se rozhodla pro přesnost, což je asi v případě překladu jako základu vlastní interpretace správné – v případě vydání bych na některých místech upřednostnil volnější překlad v zájmu krásy překladu – mnohdy jde o myšlenky, které by si zasloužily stát se okřídlenými slovy mimo kontext díla.

V rámci obhajoby by bylo třeba vyjasnit následující otázky:

- Je předložená struktura práce životopis – vymezení pojmů – překlad zdůvodněna věcně? Nebylo by bývalo lepší po životopisné části zařadit překlad, pokračovat komentářem a nakonec dospět k vymezení hlavních pojmů (zvláště když už v druhé kapitole s přeloženými místy nutně pracuje) ?

Z práce je patrné, že autorka původně plánovala jinou strukturu práce, proto by bylo užitečné prezentovat důvody, které ji vedly ke změně.

- Jaká kritéria autorka zvolila pro výběr přeložených úryvků z Ebnerova textu? (v úvodu práce je označuje jako „nejdůležitější“, „nejzajímavější“ místa, což je dosti vágní kritérium a já bych např. zvolil většinou tatáž místa, ale jinak bych vymezil hranice citátů). Pokud, jak se zdá, chtěla sledovat hlavní linii a pominula Ebnerovy exkursy do kontextu (např. německý idealismus a jeho problémy), neměla se těmto kontextuálním souvislostem více věnovat v úvodní části práce? Slíbené zařazení Ebnera do celku dialogického personalismu v závěru kapitoly 1.3 podle mne autorka prakticky nerealizovala.

- Je poměrně malý počet použitých literárních pramenů odůvodnitelný? (16 publikací, jen 7 se vztahuje k dialogickému personalismu a jen jedna - citovaná jako dvě položky z důvodu dvojího, aparátem podstatně odlišného vydání téhož díla - je Ebnerovým dílem) Nenašla autorka žádné vhodné časopisecké diskuse k tématu? Odpověď na tuto otázku nechávám otevřenou, někdy tomu tak je, že je vhodných pramenů málo, nicméně by tato skutečnost vyžadovala komentář.

- Podle čeho autorka psala některé pojmy vždy nebo někdy s velkým počátečním písmenem? Z tradičního hlediska je to poměrně rušivé: Slovo a Duch se v teologickém úzu píše s velkým písmenem, pokud se vztahují k Bohu, což ale u Ebnera platí jen někdy. Ostatní abstraktní pojmy, zvláště označující hodnoty, se píše s velkým počátečním písmenem např. v teosofických kruzích, kam WgR odkazoval Stöhr, takže zde pravopis sugeruje i určitý teologický či teosofický výklad pojmu.

Tyto otázky nemají znamenat kritiku práce, ale přijetí autorky do odborné diskuse o tématu. Nicméně nejde pouze o iniciační ritus, otázky samotné se mi jeví jako podstatné z hlediska potřebné reflexe dosavadního postupu a další práce na tématu.

V Českých Budějovicích 27. dubna 2013

Jaroslav Vokoun